

Voorpagina	-
Bestuur	3
Nieuws (<i>club en algemeen</i>)	4-6
Winnaar muntenpuzzel	7
Artikel puzzel	8-10
Eindactiviteiten	11
Medaillewinnaars 2025	12
Rare jongens die Romeinen – Poppaea Sabina - vrouw van Nero	14
Gerealiseerde prijzen vorige clubveiling van 13 april	16
Veiling – 11 mei met enkele afbeeldingen	17-19
Lot nr. 54 - 2de keer, goede keer !	20
De laatmiddeleeuwse rekenmunt	21-25
Overzicht beurzen	27
Agenda – mei	28-29

VAN ECCELPOEL

Eten en drinken met smaak

Boodschappen doen bij Van Eccelpoel is zo veel meer dan een vinkje op de takenlijst!

Openingsuren

Maandag: gesloten

Dinsdag - vrijdag: 09u tot 18u

Zaterdag: 08u tot 18u

Zondag: 08u tot 12u30

www.vaneccelpoel.be

Bestuur

Frank Lippens	voorzitter – redacteur – webmaster secretaris/ penningmeester archivaris/ bibliothecaris	0475-552400	frank.lippens1@skynet.be
Koen De Pooter	veilingmeester – waardebeoordelingen	0473-556266	koen.de.pooter@telenet.be
Rudy Dillen	erevoorzitter		rudy.dillen@telenet.be

Wim Van Looy Beheerder facebookpagina

rekeningnummer		Numismatica Herentals
BE43 0014 2061 3601 - GEBABEBB		
lidgeld 2025	16 €	Lidmaatschap Numismatica Herentals EGMP
24 €		Lidmaatschap Numismatica Herentals EGMP (buitenland)
	12 €	Lokaal lidmaatschap Numismatica Herentals of voor leden van een andere EGMP-afdeling
15 €		Lokaal lidmaatschap Numismatica Herentals of voor leden van een andere EGMP-afdeling (buitenland)
	1 €	éénmalig daglidmaatschap voor nieuwe bezoekers.
Gratis toegang		Voor -18 jaar, vergezeld van een volwassen lid. Voor houders van een UITpas met kansentarif.
	UITpas	Korting op het lidgeld voor personen met kansentarif
Aangesloten bij		De <u>Stad Herentals</u> als een erkende vereniging Het <u>E.G.M.P.</u> (Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde) Het <u>K.N.G.M.P.</u> (Koninklijk Nederlands Genootschap voor Munt- en Penningkunde)
website		www.numismatica-herentals.be

Onze clubactiviteit

Adres

telkens op de 2e zondag van de maand, 8 - 12.30u
zaal St-Antonius, Kapucijnenstraat 7, 2200 Herentals

Volgende activiteit zondag 11 mei 2025 8 jun – 13 jul – 10 aug (ZOMERBEURS)

Cover: Inhuldigingspenning Boveriebrug

Vz: Het zicht op een brug met zes pijlers en op de achtergrond een zicht op de stad Luik en verscheidene belangrijke fabrieken en met op een verdiepte band onder de afbeelding. Rechts, L. JEHOTTE F. en op de afsnede, LIÉGE / AU COMMERCE ET A / L'INDUSTRIE met rondom een geprofileerde rand

Kz: INAUGURATION / DU PONT / DE LA BOVERIE / LE / 27 JANVIER / 1837. / -- ° -- / MEU MOREAU ET CIE / CONCESSIONNAIRES en met rondom een geprofileerde rand

(Zie artikel verder in het tijdschrift)

Clubnieuws

Clubactiviteit

Wij heten jullie allemaal welkom op onze clubactiviteit van zondag 11 mei waar er zich 22 standhouders voor 61m tafel met numismatisch materiaal aanbieden. **Wij vragen aan de standhouders, indien zij niet aanwezig kunnen zijn, ons een berichtje te laten zodat we hun plaats kunnen aanbieden voor een standhouder die op de reservelijst staat.**

Naar jaarlijkse gewoonte vieren we onze clubverjaardag met taart voor alle aanwezigen. Ook zal er aan onze ploeg 'vaste medewerkers' een klein presentje worden aangeboden voor hun maandelijkse inzet. Weet dat er zonder deze ploeg er geen clubactiviteiten zijn.

Medailles-trouw-lidmaatschap 2025 (Ø70mm)

67 leden komen in aanmerking voor het krijgen van hun getrouwheidsmedaille. Verder in het tijdschrift staan alle namen opgelijst. De medailles zullen **vanaf 11 mei 2025** klaar liggen om opgehaald te worden.

De EGMP-Jaarboeken 2024 wachten op u!

De jaarboeken 2024 liggen klaar voor ophaling. Voor zij die niet in staat zijn of te ver wonen kunnen voortaan opteren dat het jaarboek naar hun thuisadres wordt opgestuurd. De verzendingskosten zijn voor de geadresseerde en bedraagt 5€. Na ontvangst van het bedrag zal het jaarboek verstuurd worden. Indien akkoord voor verzending graag een mail naar frank.lippens1@skynet.be met de volgende gegevens: Naam en Voornaam + het correcte leveringsadres.

Lidkaarten 2025

Er liggen nog steeds 89 lidkaarten te wachten op hun eigenaar. Deze lidkaarten liggen klaar aan de bestuurstafel. Vraag er naar. Indien je niet in de mogelijkheid bent om je lidkaart op te halen kan ze opgestuurd worden. (mits betaling van €2 verzendingskost op het rekeningnummer van Numismatica Herentals).

Onze Zomerbeurs op zondag 10 augustus 2025

Voor de 8ste maal houden we onze Zomerbeurs op de Grote Markt en in de zaal 'tHof. Alle nodige inlichtingen vinden jullie op onze flyer verder in dit tijdschrift. Voor inschrijvingen graag een mailtje naar frank.lippens1@skynet.be

Medeauteurs!

Let wel de auteur is aansprakelijk voor zijn bijdrage.

Voor zij die graag een artikel gepubliceerd willen zien, gelieve uw teksten te sturen aan: [Lippens Frank](mailto:LippensFrank)

In Memoriam **Theo NISSEN** ° 20/ 02/1945 † 9/04/2025

We hebben het plotselinge overlijden van Theo Nissen vernomen.

Hij was een trouw lid (15 jaar) van Numismatica Herentals

We wensen zijn echtgenote Ria, kinderen en kleinkinderen haar veel sterkte bij dit grote verlies.

Zoekertje

Willy Vangeel is op zoek naar volgende munten:

- 1 centiem (Cu) Leopold I – 1855
 - 10 centiem (CuNi) Leopold II – BRAEMT Nr 236a – 1894 FR & VL
 - 5 centiem (CuNi) Leopold II – BRAEMT Nr 244a – 1894 FR & VL
Nr 246a – 1895 FR & VL
- } HYBRIDE

Je kan hem contacteren via mail vangeel.willy@telenet.be of Tf: +23 (0)473 74 30 24

Algemeen nieuws

Als blijvende herinnering aan **Harry Dewit** zal het Koninklijk Belgisch Genootschap voor Numismatiek (KBGN) een penning uitbrengen in brons en in zilver, met een diameter van 60 mm.

De penningen, naar een ontwerp van Beni Debacker, worden geslagen bij het huis De Greef. De keerzijde vermeld, Societas Regia Numismatica Belgii – Memor Beneficii / Harry Dewit 1941-2023

Ze kosten 90 € voor een exemplaar in brons en 200 € voor een in zilver (zonder eventuele verzendingskosten). De geïnteresseerden kunnen contact op nemen met Huguette Taymans (huguette.taymans@telenet.be) vóór 15 mei 2025.

Herdenkingssteunpenning - Numismatica ZW-VL 2025

Zuidwest-Vlaanderen zal ook in 2025 niet stilzitten en heeft enkele projecten in het verschiet. Echter, om al deze projecten tot een goed einde te brengen, kunnen kleine beetjes steun ons helpen om grote zaken te realiseren.

Daarom brengt *Numismatica Zuidwest-Vlaanderen* een **herdenkingssteunpenning** uit, ter gelegenheid van de 20ste internationale beurs op 1 november 2025 te Harelbeke en de 10^e verjaardag van de uitgifte van de “*Catalogus van Belgische Numismatische Uitgiften*” (CBNU). Deze penning dient niet alleen als steun, maar ook als promotiemiddel om het brede publiek te informeren over onze afdeling als organisator van munten- en biljettenbeurzen. Daarnaast herinnert de penning, de leden eraan om regelmatig hun afdeling te bezoeken, want hiermee steunt u uw afdeling ook. Kortom, een penning als bindmiddel tussen onze vereniging, de leden en sympathisanten. Deze penning mag niet in uw collectie ontbreken, en u helpt er bovendien de numismatiek mee!

De steunpenning is verkrijgbaar voor **€10,00** bij het bestuur van *Numismatica Zuidwest-Vlaanderen* vanaf **6 april 2025**, op de maandelijkse beurzen én op de internationale beurs. Met de opbrengst zullen verschillende projecten worden ondersteund, zoals de catalogus **CBNU, editie 2026**.

We kunnen de penning ook opsturen via **BPost**. Bestellen kan door **€10,00 + €2,50** portkosten (voor verzending binnen België) te storten op de rekening **IBAN: BE42 4650 1171 0154 - BIC: KREDBEBB** van *Numismatica Zuidwest-Vlaanderen*, met de vermelding: “**Penning ZW-VL 2025**”, naam + adres.

Schaal: 200%

- Vz:** In de buitencirkel bovenaan de tekst NUMISMATICA ZUIDWEST-VLAANDEREN en onderaan KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ. Binnen een parelrand in het middenveld bevindt zich het logo van Numismatica Zuidwest-Vlaanderen, gebaseerd op het wapenschild van de Kasselrij Kortrijk, gegraveerd door J. Roettiers, met daaromheen de tekst CASTELLANIA CORTRACENA.
- Kz:** In de buitencirkel bovenaan de tekst MUNTEN- EN BILJETTENBEURS en onderaan BEZOEK UW AFDELING!. Binnen een rand in het middenveld staat een gedetailleerde voorstelling van de beurs op 1 november te Harelbeke gebaseerd op het ontwerp van B. Debacker (logo in stoel). Centraal is een dame afgebeeld als personificatie van de catalogus, nl.: de 'Catalogus van Belgische Numismatische Uitgiften'. Op de tafel liggen de vier voorgaande catalogi met de afkorting CBNU, terwijl de dame de vijfde editie, CBNU2026, vasthoudt, ter ere van het 10-jarig bestaan van de catalogus.

Ontwerp: Voorzijde: wapenschild van J. Roettiers – Keerzijde: detailtekening van B. Debacker
 Samengesteld door Laurens Aernout

Diameter: 30 mm

Massa: 12 gr

Metaal: Gepatineerd brons

Muntrand: Effen rand

Aantal 110 exemplaren (1^e lichting)

Voor zij die interesse hebben, op de bestuurstafel ligt een exemplaar, vraag ernaar.

!! Melding Faillissement Boekhandel Conscience bvba!!

Het EGMP heeft de officiële bevestiging van het faillissement van boekhandel Conscience = The coinhouse ontvangen.

Aan iedereen die munten of andere items voor verkoop aangeboden hebben of iets gekocht via de veilingen van The Coinhouse en tot op heden nog niets ontvangen hebben kunnen zich in verbinding stellen met de curator.

Flex Business Attorneys bv

Hoofdkantoor en administratie

Kapellestraat 33

B-9220 Hamme

Bijkantoor

Grote Baan 30

B-9300 Herdersem

www.flexbusinessattorneys.be - info@flexbusinessattorneys.be

+32 (52) 48 11 34

KBO 1003.724.128

Onze muntenpuzzel kende weer een succes. We mochten 42 invulstrookjes ontvangen in onze puzzeldoos.

Het te zoeken woord wat door elke deelnemer werd gevonden was: **VOLKENBOND**. De schiftingsvraag was het juiste gewicht raden van de medaille uit 1952 dat op de bestuurstafel lag. Dit werd bemoeilijkt omdat, gezien zijn bijzonderheid, deze medaille in een box zat en men naar het gewicht moest raden. De medaille woog 42.56 gram.

Het is **Paul JACOBS** (*Grobbendonk*) die het juiste gewicht met een verschil van 0,48 gram wist te benaderen en mocht dan ook terecht de zilveren prijsmunt met fles wijn in ontvangst nemen, proficiat Paul.

Dank aan het ganse deelnemersveld en bedankt Leopold voor het aanleveren van de puzzel.

messing Ø 27 mm

Vragen

1. Wie is de graveur van deze munt?
2. Wanneer werd deze graveur geboren?
3. Op welke leeftijd overleed deze graveur?
4. Hoe heette de bank die deze munt uitgaf?
5. Waar was de zetel van deze bank?
6. Welk jaar werden de Verenigde Naties opgericht?
7. Hoe heette de voorloper van de Verenigde Naties?
8. Wanneer werd Belgisch Congo onafhankelijk?
9. Welk mandaatgebied behield België na de onafhankelijkheid van Congo?
10. Wanneer werd dat mandaatgebied onafhankelijk?

Antwoorden

Joseph De Bruyn
1913
44 jaar
Centrale Bank van Belgisch Congo en van Ruanda-Urundi
Matadi
1945
Volkenbond
1960
Ruanda
1 juli 1962

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V	O	L	K	E	N	B	O	N	D

5 frank 1952 Belgisch Congo en Ruanda-Urundi

Leopold Verbist

5 Fr 1952 messing Ø 27 mm, Belgisch Congo en Ruanda-Urundi

Voorafgaand

In 1914-18 vond de Eerste Wereldoorlog plaats tussen Duitsland en de geallieerde landen, waarbij Duitsland verslagen werd. Duitsland had meerdere kolonies in Afrika, waaronder Ruanda-Urundi, die na de oorlog verdeeld werden onder de geallieerden. België had deelgenomen met de Force Publique (het leger van Belgisch Congo) in de Oost-Afrikaanse campagne met het bestrijden van de Duitsers in Oost-Afrika.

Ruanda-Urundi, mandaatgebied en later voogdijgebied

In 1919, als een gevolg van de Eerste Wereldoorlog werd de Volkenbond opgericht, op basis van het Verdrag van Versailles, met de bedoeling een einde te maken aan alle oorlogen. De Volkenbond verdeelde in 1924 de voormalige Duitse koloniën en delen van het vroegere Ottomaanse Rijk als mandaatgebieden waarbij de voogdij door andere staten werd uitgeoefend. Men onderscheidde: A-mandaten, in principe onafhankelijke gebieden waarvan men vond dat die tijdelijk bestuur nodig hadden, B-mandaten, voor onbepaalde tijd als afzonderlijke eenheid door de mandataris te besturen, en C-mandaten, door de mandataris te besturen als deel van het eigen gebied of van de eigen kolonie. Deze gebieden kunnen in feite gezien worden als een annexatie van de Duitse kolonies en delen van het Ottomaanse Rijk door de overwinnaars van de Eerste Wereldoorlog.

België werd beloond voor de deelname van de Force Publique aan de Oost-Afrikaanse campagne: het verwierf van de Volkenbond een B-mandaat over de voormalige Duitse kolonie Ruanda-Urundi. Groot-Brittannië kreeg een B-mandaat voor Tanganyika en Zanzibar, van dan af Brits Oost-Afrika genoemd. De Belgen waren veel actiever in het gebied dan de Duitsers, vooral in Ruanda. De Belgen konden grote winsten uit het gebied halen, voornamelijk afkomstig van koffieplantages in de gebieden met rijke vulkanische bodems. De mensen moesten er verplicht koffie aanplanten en de opbrengst ervan afstaan als een soort belasting.

Bij het einde van de Tweede Wereldoorlog in 1945 werd de Volkenbond vervangen door de Verenigde Naties. In 1946 zette deze de mandaten om in voogdijschappen. Dit betekende dat België het gebied Ruanda-Urundi moest klaarmaken voor onafhankelijkheid. De Belgen dachten echter dat dit nog vele decennia zou duren.

Nadat Congo reeds op 30 juni 1960 onafhankelijk geworden was kon Ruanda-Urundi niet achterblijven. De Verenigde Naties drongen aan dat Ruanda-Urundi één land zou worden, maar de eeuwenoude koninkrijken waren zo ingeburgerd dat het niet anders kon dan dat er twee landen gevormd werden. Zo werd aan Ruanda, ondertussen Rwanda genoemd en Urundi, ondertussen Burundi genoemd onafhankelijkheid verleend op 1 juli 1962, na de nodige zware problemen. Zie hiervoor de artikels over Rwanda en Burundi in de Muntklappers 74 en 71.

De centrale bank

In de Congo-Vrijstaat bestond er ter plaatse nog geen centrale bank al werden er wel te Brussel munten en bankbiljetten voor Congo uitgegeven. De Congo-Vrijstaat werd Belgisch Congo in 1908 en in 1909 werd de eerste bank opgericht, de Bank van Belgisch Congo, met zetel te Matadi. Deze commerciële bank kreeg in 1911 ook het emissierecht voor bankbiljetten en zorgde vanaf 1912 ook

voor de verdeling van goud- en zilvermunten van de Latijnse Muntunie (waaronder België) evenals van de Congolese munten. Die toestand kon echter niet blijven duren daar ondertussen andere commerciële banken opgericht werden en de economie van Congo sterk geëvolueerd was, in het bijzonder na de Tweede Wereldoorlog. De oprichting van een echte centrale bank werd noodzakelijk.

Op 1 juli 1952 werd dan de Centrale Bank van Belgisch Congo en van Ruanda-Urundi opgericht. Van dan af werden op de munten en bankbiljetten naast de naam van Belgisch Congo ook de naam van Ruanda-Urundi vermeld. Een eerste munt van 5 Fr in messing werd uitgegeven (hierboven afgebeeld) bij die gelegenheid, terwijl een aantal andere munten ingetrokken werden, zoals de 5 Fr nikkelbrons 1936-37 (geslagen te Brussel), de zeshoekige 2 Fr messing 1943 (geslagen door de US Mint) en de 50 Fr zilver 1944 (geslagen door de South African Mint). De pariteit was nog steeds gelijk aan de Belgische frank. Van 1954 tot 1960 volgden een 50 ct, 1 Fr en 5 Fr in aluminium. Deze munten werden gegraveerd door Joseph De Bruyn (1913-57), de toenmalige hoofdgraveur van de Koninklijke Munt te Brussel.

5 Fr 1956, 1 Fr 1957 en 50 ct 1954, alle in aluminium, Belgisch Congo en Ruanda-Urundi

De eerste muntslag van de nieuwe 5 Fr had plaats op 19 mei 1952 bij de Koninklijke Munt te Brussel en bij die gelegenheid werd ook een herdenkingsmedaille geslagen van 43,5 mm in zilver en similor. Er werd ook een exemplaar in mat brons gevonden. De voorzijde toont de 4 koningen zoals op het Belgische 100 Fr stuk uit 1948 (gegraveerd door Marcel Rau), en de keerzijde die nieuwe munt met daarrond de tekst **BANQUE CENTRALE ★ CENTRALE BANK ★**.

Similor herdenkingsmedaille geslagen op 19 mei 1952 te Brussel

Bij de onafhankelijkheid van Congo op 30 juni 1960 werd de Centrale Bank van Belgisch Congo en van Ruanda-Urundi omgevormd tot de Banque du Congo en verloor ze dus de mogelijkheid voor het uitgeven van munten en bankbiljetten voor Ruanda-Urundi. Daarom werd een nieuwe centrale bank opgericht, de Banque d'Emission du Rwanda et du Burundi (B.E.R.B.) met zetel te Usumbura (met filiaal in Kigali).

De B.E.R.B. gaf een 1 frank met leeuw uit voor Rwanda en Burundi met jaartal 1960, 1961 of 1964 in messing, geslagen te Brussel. De graveur was Léon Poncelet (1922-2009). Ze gaf in de periode 1960-64 ook bankbiljetten uit van 5 tot 100 Fr. Deze waren in pariteit ook gelijk aan de Belgische frank.

Bankbiljet van 5 Fr 1960 Rwanda-Burundi, 58 × 100 mm (verzameling NBB)

De B.E.R.B. was echter ook geen lang leven beschoren want Rwanda en Burundi werden beide onafhankelijk op 1 juli 1962. De economische en monetaire unie van Rwanda en Burundi werd ontbonden op 1 januari 1964, de B.E.R.B. werd opgeheven en op 18 mei 1964 kwam er een einde aan de gemeenschappelijke monetaire politiek. In de plaats werd de Banque Nationale de Rwanda en de Banque du Royaume du Burundi opgericht.

Bibliografie

Wikipedia, *Ruanda-Urundi*, <http://en.wikipedia.org/wiki/Ruanda-Urundi>

Wikipedia, *Belgisch-Congo*, <http://nl.wikipedia.org/wiki/Belgisch-Congo>

Wikipedia, *Paul von Lettow-Vorbeck*, http://nl.wikipedia.org/wiki/Paul_von_Lettow-Vorbeck

Wikipedia, *Charles Tombeur de Tabora*,

http://fr.wikipedia.org/wiki/Charles_Tombeur_de_Tabora

Wikipedia, *Campagnes d'Afrique de l'Est (Force publique)*,

[http://fr.wikipedia.org/wiki/Campagnes_d'Afrique_de_l'Est_\(Force_publique\)](http://fr.wikipedia.org/wiki/Campagnes_d'Afrique_de_l'Est_(Force_publique))

Baron Bonvoisin, *Banque du Congo Belge 1909-1959*, Editions L. Cuyppers – Bruxelles 1959.

Didier Vanoverbeek, *Encyclopedie van de Belgische Staatsbetaalmiddelen 1832-2002, deel 2*, munt C-32.

Archief van de Koninklijke Munt van België, 610/17.

Een meer uitgebreide versie van dit artikel werd gepubliceerd in Muntklapper 90 van april-mei-juni 2016, met als titel “1 frank 1961, Rwanda-Burundi”.

Eindactiviteiten

zondag 11 mei 2025

11.15u **Trekking van de jeugdtombola**
munt + biljet + een boek

gratis lootje voor -18 jaar
altijd-prijs!

11.20u **Aanwezigheidstombola**

gratis voor alle aangesloten leden

- * Zilver - 100.000 lei - Roemenië 1946
- * Zilver - 100 kroner Zweedse Kolonie in Delaware- Zweden 1988
- * Zilver - 500 lei - Roemenië 1944
- 100 pesetas - Spanje 1953

11.25u **Trekking lootjestombola**

1 € = 1 lootje 5 € = 6 lootjes

- * Goud - 20 francs, Leopold II - België 1875
- Zilver - 5 Francs, Leopold I - België 1851
- * Zilver - 25 kroner Bevrijding - Noorwegen 1970
- Zilver - 200 francs, Albert II - België 2000
- * Zilver - 1 crown Georges V - Groot-Brittannië 1935
- Zilver - 5 Kroner - Frederik IX huwelijksverjaardag - Denemarken 1960
- Zilver - 1 dollar Griffon - Canada 1979
- 200 frank, Adolphe Sax - België

met telkens een lekkere fles Solatio rood - Frankrijk 2023

11.30u **Start van de clubveiling**

tijdig je biednummer afhalen

BRIGAND (5 jaar)

Van Dingenen Bart (Booischoot)

POORTER (10 jaar)

Breugelmans Karel (Geel), de Kort Geertje (Schijndel-NL), De Smedt Marcel (Olen), Feyaerts Johan (Nieuwrode), Geerinckx Walter (Herentals), Geudens Els (Kasterlee), Goukens Jozef (Olen), Linsen Jef (Lommel), Postelmans Richard (Hasselt), Spruyt André (Olen), Van Goubergen Roger (Vorselaar), Van Herck Georges (Leuven), Van Hoof Paul (St-Katelijne-Waver), Van Loon Jan (Arendonk), Van Olmen Emiel (Olen), Vangeel Willy (Westerlo), Vanherck Nicole (Retie), Vermeer Jan (Mol), Vermeulen Gustaaf (Herentals), Verschoren Daniel (Duffel)

BEGIJN (15 jaar)

Baars Jan (Lichtaart), Benders Jos (Leuven), Boven Dries (Herentals), Budai Peter (Tienen), De Coster Wilfried (Boortmeerbeek), De Vry Bart (Malle), Leysen Swa (Noorderwijk), Ouderits Herman (Balen), Scheirs Arthur (Beerzel), Senden Arjan ('s-Hertogenbosch-NL), Van Gestel Frans (Herenthout), Van Houdt Jef (Oud-Turnhout), Vandenbergh Anselm (Eindhout), Vanspringel Annie (Westerlo), Verboven Koenraad (Gent), Verhaert Luc (Diest), Verhoeven Raf (Geel), Vermeulen Freddy (Hallaar), Verreydt Danny (Herentals), Wuyts Staf (Arendonk)

KASTEELHEER (20 jaar)

Bourgart Gabriel (Noorderwijk), Coeckelbergh Maurice (Oppuurs), Eyckens Bert (Beerse), Geets Willy (Bonheiden), Goossens Steven (Heist o/d Berg), Goris Werner (Herentals), Helsen Herwig (Herentals), Hendrickx Marc (Wijnegem), Horemans Danielle (Bouwel), Jans Paul (Geel), Kerkhofs Freddy (Herenthout), Leyten Ludo (Merksplas), Lippens Frank (Herentals), Maes Hugo (Olen), Mertens Walter (Turnhout), Nissen Theo (Terheijden-NL), Orbaen Alexandre (Herent), Perck Herwig (Bilzen), Prims Tom (Grobendonk), Van Hout Rony (Geel), Van Uytfange Roger (St. Niklaas), Vandenbruwaene Lea (Meigem-Deinze), Verbist Jos (Kalmthout), Verlinden Walter (Herselt), Wensink Marthijn (Eindhoven-NL), Wouters Leo (Begijnendijk)

Voor diegenen die te ver wonen of niet in staat zijn om hun medaille(s) af te halen bieden wij de mogelijkheid ze naar hun thuisadres op te sturen (**op eigen kosten**).

De verzending wordt door GLS uitgevoerd en de verzendingskosten zijn:

- in België – **7,50€**

- naar Nederland – **12,50€**

Te betalen op rekeningnummer BE43 0014 2061 3601 van Numismatica Herentals

Verzending enkel na ontvangst van het bedrag.

Indien akkoord voor verzending graag een mail naar frank.lippens1@skynet.be met de volgende gegevens: Naam en Voornaam + het correcte leveringsadres.

Herenthoutse kaartenclub

8^e Z[☀]merbeurs

voor verzamelaars

zondag 10 augustus 2025 8-14u

Grote Markt en zaal 't Hof Herentals

Tafelreservatie 10€/m (binnen/buiten)

Numismatica Herentals

BE43 0014 2061 3601

standhouders opstellen vanaf 7u

bezoekers gratis toegang

Dranken en broodjes zijn te verkrijgen

een organisatie van

Numismatica Herentals EGMP

frank.lippens1@skynet.be

KPZK Ontspanning Herentals

jef.ghys@telenet.be

Herenthoutse Postkaartenclub

jannekehelsen@telenet.be

alg. info **0475-552400** (F. Lippens)

gratis jeugdtombola voor elke jongere, |
vergezeld van een volwassene (altijd prijs!)

Tetradrachme A.D.64-65

Vz: buste van Poppaea naar rechts. Het haar gekruld tot halfweg het hoofd, de rest naar achteren in een haarwring; omschrift: ΠΟΠΠΑΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ = POPPAEA AVGVSTA rechts van haar LIA = jaar 11 (A.D.64-65)

Kz: Nero met stralenkroon naar rechts; omschrift: ΝΕΡΩ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΤΟΣ ΓΕΡ(MANIKOC) ΑΥ(TOKPATΩP) = NERO CLAUDIUS CAESAR AUGUSTUS GERMANICUS IMPERATOR

Bron: https://www.vcoins.com/en/stores/athena_numismatics/18/product/egypt_alexandria_nero_with_poppaea_ad_5468_bi_tetradrachm_choice_portraits_/512119/Default.aspx

Poppaea Sabina was voor de eerste keer gehuwd met Rufius Crispinus. Otho (keizer in 69), wist haar te ontfutselen en maakte haar tot zijn echtgenote. Via hem leerde Nero haar kennen.

De ambitieuze Poppaea verstrikte Nero in haar netten waarbij Otho weg werd gepromoveerd naar het verre Lusitanië (Portugal). Poppaea deed alles om maar zo aantrekkelijk mogelijk te blijven. Zo baadde ze zich elke dag in ezelinnenmelk en gebruikte de meest exotische crèmes en zalfjes. Toch was ze niet populair bij de Romeinen omdat ze in veel opzichten niet in de schaduw kon staan van haar voorgangster Octavia. Octavia was de dochter van Claudius en Messalina en ze was gehuwd met Nero als zijn eerste vrouw. In A.D.52 volgde de scheiding en werd ze vermoord op bevel van Nero. Poppaea zou ook contact hebben gezocht met de apostel Paulus en zich serieus hebben verdiept in de Christelijke leer. Toen ze Nero daarvan op de hoogte bracht, werd hij waanzinnig van woede en liet Paulus terstond opsluiten. Zij had ook de hand in de moord op Nero's moeder, Agrippina en in de verstoting van Octavia, heel erg zal ze zich dus niet verdiept hebben in de Christelijke leer. In A.D.63 werd ze moeder van een dochter Claudia, doch het kind stierf zes maanden later. Toen Poppaea voor de tweede maal in verwachting was, kreeg ze op een dag een trap tegen haar buik van Nero wat haar dood betekende. Ze stierf in A.D.65. Munten van haar zijn schaars, ze werden hoofdzakelijk geslagen in de munthuizen van Klein-Azië en het is niet geweten in hoeverre ze de gelaatstreken van Poppaea goed weergeven.

Gerard Messiaen †
(herbewerkt door H. Van Caelenberghe)

MAUQUOY®

since 1875

SPECIALIST in
MEDAILLES - ERETEKENS - PENNINGEN

Wenst U meer te weten over de aangeboden mogelijkheden,
bezoek onze website of contacteer ons vrijblijvend.

www.mauquoy.com

medal@mauquoy.com

014/50.79.10

Gerealiseerde prijzen clubveiling

Resultaat clubveiling van 13 april 2025 - 90 %

1	15,00	16	18,00	31	10,00	46	2,25	61	9,50
2	10,00	17	2,25	32	14,00	47	35,00	62	7,50
3	21,00	18	62,00	33	-	48	-	63	7,50
4	8,00	19	1,25	34	1,00	49	-	64	1,00
5	3,75	20	22,00	35	1,00	50	1,00	65	1,00
6	21,00	21	18,00	36	-	51	4,25	66	8,50
7	24,00	22	5,50	37	-	52	5,00	67	8,00
8	3,00	23	68,00	38	2,75	53	14,00	68	3,25
9	-	24	2,50	39	13,00	54	20,00	69	1,00
10	4,50	25	6,00	40	-	55	5,00	70	2,00
11	-	26	2,25	41	3,00	56	1,00	71	1,00
12	33,00	27	19,00	42	2,75	57	1,00	72	1,00
13	28,00	28	5,00	43	6,00	58	1,50	73	1,00
14	27,00	29	3,50	44	7,50	59	3,25	74	7,00
15	31,00	30	2,00	45	23,00	60	21,00	75	5,50

Veilingmodaliteiten

Elk lid kan loten binnenbrengen bij Koen, de clubveilingmeester.

Deze loten moeten vergezeld zijn van een lijst in 2-voud, met naam van de inbrenger, een beschrijving van de loten en hun inzetprijs, deze lijsten worden samen gecontroleerd en afgetekend. Deze formulieren zijn te bekomen aan onze bestuurstafel, ze kunnen ook gedownload worden van de clubwebsite: www.numismatica-herentals.be/veiling.

Elke bidder haalt tijdig vóór de veiling een biednummer af aan de tafel.

Door dit nummer duidelijk zichtbaar op te steken zal het bod automatisch verhogen, het lot wordt toegekend aan de hoogste bidder.

Het bod wordt verhoogd als volgt:

1–5 €: +25 cent

5–10 €: +50 cent

10–50 €: +1 euro

50–100 €: +2 euro

+100 €: +5 euro

Direct na afloop van de veiling gebeurt de afhandeling met kopers en verkopers met contante betalingen.

De veilingskosten bedragen: 7.5 % voor de koper, 7.5 % voor verkoper.

Voor gouden munten wordt er geen opgeld aangerekend.

De niet-verkochte loten worden gratis teruggegeven.

Veel succes!

Veiling 11 mei 2025

start om 11.30

(deze lijst zal ook ter beschikking liggen bij de bestuurstafel)

De afbeeldingen van de gekleurde lotnummers zijn te zien op pagina 18.

nr	land	munt	jaartal	kw	mat	inzet	€
1	Kelten	Atuatuken - bronsmunt type AVAUCIA	40-10 BC	F	AE	10,00	
2	Rome	Domitianus - denarius - keerzijde SPES	69-81	ZG/F	Ag	5,00	
3		Salonina - antoninianus - keerzijde PUDICITIA	254-268	F	AE	2,50	
4		Divus Claudius - antoninianus - keerzijde CONSECRATIO	na 280	ZF	AE	2,50	
5		Victorinus - Barbaarse imitatie van een antoninianus Victorinus	-550	ZF	AE	2,50	
6	Brabant	Filips IV - oord - Brussel	1654	F	Cu	5,00	
7		Maria Theresia - 14 oord - Brussel	1759	F	Ag	5,00	
8		Omwenteling - Dubbel oord	1790	F	Cu	1,00	
9	Luik	Max. Henri de Bavière - liard	1650-1688	F	Cu	1,00	
10	België	Gent - 1 frank	1915	F/ZF	Cu	1,00	
11		Leopold I - 5 francs	1833	F/ZF	Ag	30,00	
12		Leopold I - 5 francs	1847	F	Ag	30,00	
13		Leopold I - 5 francs	1848	F/ZF	Ag	30,00	
14		Leopold I - 5 francs	1849	F/ZF	Ag	30,00	
15		Leopold I - 2 centimes	1863	F/ZF	Cu	1,00	
16		Leopold II - 1 centime	1873 FR	PR	Cu	2,00	
17		Leopold II - 2 frank	1909 VL	ZF	Ag	6,00	
18		Albert I - 50 centimes	1910 FR	ZF	Ag	2,00	
19		Albert I - 1 frank	1913 VL	PR	Ag	3,00	
20		Albert I - 10 frank / 2 belga - positie B	1930 VL	ZF	Ni	18,00	
21		Albert I - 2 frank	1930 VL	ZF	Ni	10,00	
22		Albert I - 20 frank - positie B	1934 VL	ZF	Ag	5,00	
23		Leopold III - 5 frank - positie A	1936 VL	ZF	Ni	1,00	
24		Boudewijn I - 250 frank	1976	PR	Ag	20,00	
25	Duitsland	Pruisen - 1/24 thaler	1783	F	Bill	1,00	
26		Republiek - 10 euro herdenkingsmunt Friedrich v. Schiller	2005 G	PR	Ag	12,00	
27	Frans Indochina	1 centime	1885A	F/ZF	Cu	2,00	
28	Groot-Brittannië	Georges V - 1 shilling	1920	F/ZF	Ag	2,00	
29	Italië	Napoleon - 1 centesimo	1810 V	F/ZF	Cu	5,00	
30		Lombardije-Venetië - 1 centesimo	1822 V	F	Cu	5,00	
31		Sardinië - 5 centesimi	1826	ZF	Cu	5,00	
32		Napels - 2 tornesi	1843	ZG	Cu	1,00	
33		Pauselijke Staten - 1 soldo	1867	ZF	Cu	5,00	
34	Nederland	Wilhelmina - 1/2 cent	1884	F	Cu	1,00	
35		Wilhelmina - 1 cent	1948	PR	Cu	1,00	
36		Wilhelmina - 25 cent	1948	PR	Ni	1,00	
37	Peru	Republiek - 1 sol	1915	ZF	Ag	20,00	
38	Polen	Sigismund III - poltorak	1624	F/ZF	Ag	5,00	
39	Rusland	2 moderne vervalsingen		ZF		1,00	

40	België	Albert I - 50 centimes 1918 + 25 centimes 1917	div	div	Zn	2,00	
41		Albert I - Lot van 3 x 1 belga: 1930 VL, 19303 Fr en 1931 FR	div	div	Ni	2,00	
42		Boudewijn I - 2 bankrollen van 40 x 5 franc type Rau	div	div	CuNi	5,00	
43		50 centimes 1933 VL + 20 centimes 1962 FR	div	div	div	2,00	
44		Lot van +- 300 stuks 25 centimes Boudewijn	div	div	CuNi	2,00	
45	Azië	Album met meer dan 200 verschillende munten Azië	div	div	div	10,00	
46	Griekenland	Lot van 31 munten	div	div	div	1,00	
47	Indonesië	Riau-archipel - Lot van 3 munten: 10 - 25 - 50 sen	1962	ZF	Al	5,00	
48	Nederland	Lot van 20 x 5 gulden	div	div	Ni	1,00	
49	Paraguay	Republiek - Lot van 4 munten: 50, 100, 500 en 1000 guaranies	2006	PR	div	2,00	
50	USA	Republiek - Lot van 10 verschillende munten	div	div	div	4,00	
51	Wereld	Lot van 80 munten in muntbladen	div	div	div	3,00	
52		Doos munten, +- 2,8kg	div	div	div	10,00	
53	Penning	Nuremberg - rekenpenning afbeelding bisschop	1770	F	AE	2,50	
54		Luik - Inhuldigingspenning Boveriebrug	1837	PR	AE	1,00	
55		Vlaanderen - Bronzen penning "Gouden Helm" Lodewijk van Male	ZD (1982)	FDC	AE	5,00	
56		Vlaanderen - Bronzen penning "Gouden Leeuw" Filips de Goede	ZD (1983)	FDC	AE	5,00	
57	divers	11 Cd's veilinghuis Mavin Singapore		-	-	5,00	
58	Set	Bahamas - FDC set, 1 cent -1 dollar. excl. 2 en 5 dollar zilver	1974	FDC	div	2,50	
59		België - FDC set, 1+2+5+10 ecu numismatisch Congres 1991	1991	FDC	div	5,00	
60	Boek	Tourneur, Victor - Catalogue des medailles de Belgique, Tome 1	1911	PR	papier	1,00	
61	Biljetten	Coursel - 5 franken	ZD (1914-1918)	PR	papier	1,00	
62		België - 5 francs - nationale reeks	15/03/1938	F/ZF	papier	1,00	
63		België - 50 francs - type 1927	22/04/1938	ZF	papier	1,00	
64		België - 500 francs - type 1887	28/04/1942	ZF	papier	1,00	
65		Duitsland - 50 mark Reichsbanknote	24/06/1919	ZF	papier	1,00	
66		Duitsland - 1 mark	1948	F	papier	1,00	
67		Frankrijk - Assignat 5 livres	1791	F/ZF	papier	5,00	
68		Frankrijk - 100 francs	02-04-1942	ZF	papier	1,00	
69		Hongkong - 10 dollars	31/10/1972	F	papier	1,00	
70		Italië - 100 lire	1942	F	papier	5,00	
71		Oostenrijk - 1000 kronen	02/01/1902	ZF	papier	1,00	
72		Rusland - 500 roebels	1912	F	papier	5,00	
73		Salomonseilanden - 2 dollars CBSI zilveren jubileum	2001	FDC	papier	1,00	
74		Spanje - 100 pesetas	01/07/1925	ZF	papier	1,00	
75		Zweden - 3 biljetten: 20 + 20 + 100 kronor		div	papier	1,00	

div = divers **F** = fraai **ZF** = zeer fraai **Pr** = prachtig **FDC** = fleur de coin **UNC** = uncirculated
Ag = zilver **AE** = brons-koper **Fe** = ijzer **Cu** = koper **Ni** = nikkel **Al** = aluminium **Sn** = tin

Geselecteerde afbeeldingen uit onze veiling

Alle overige afbeeldingen van de veiling zijn te vinden op: www.numismatica-herentals.be/veiling

7

10

13

16

20

26

30

33

37

38

53

55

70

72

Deze penning draagt het jaar 1837, maar dat had ook 1845 kunnen zijn...

De penning

Vr: Het zicht op een brug met zes pijlers en op de achtergrond een zicht op de stad Luik en verscheidene belangrijke fabrieken en met op een verdiepte band onder de afbeelding. Rechts, L. JEHOTTE F. en op de afsnede, LIÈGE / AU COMMERCE ET A / L'INDUSTRIE met rondom een geprofileerde rand

Kz: INAUGURATION / DU PONT / DE LA BOVERIE / LE / 27 JANVIER / 1837. / -- ° -- / MEU MOREAU ET CIE / CONCESSIONNAIRES en met rondom een geprofileerde rand

Ontwerpers: **Léonard Jehotte** (1772-1851), was een graveur bij de munt van Luik. Louis Jehotte studeerde bij François-Joseph Dewandre aan de Académie de dessin (tekenacademie) in Luik. Hij vervolgde zijn opleiding in Parijs, Florence en Rome, waar hij achtereenvolgens in de leer was bij de beeldhouwers Mathieu Kessels en Bertel Thorvaldsen. Hij was leraar beeldhouwen aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten van Brussel.

De geschiedenis

Op 24 juni 1834 werd de bouw van de Boveriebrug in concessie gegeven aan Mathieu Moreau et Compagnie uit Luik. De bedoeling van de firma was om een zo goedkoop mogelijke constructie op te trekken. Dit gaf al tijdens de bouwperiode problemen. Op 10 juli 1836 stortte één van de pijlers in op de rechteroever, gevolgd door een tweede in de nacht van 12 en 13 juli.

Men had de voorzorg niet genomen om de boogconstructies met elkaar te verbinden. De inhuldiging van de nieuwe brug had toch plaats op 27 januari 1837, zoals te zien is op deze penning.

De constructie was echter zodanig slecht dat reeds na korte tijd verzakkingen voorkwamen. Deze bleken zodanig gevaar op te leveren dat het stadsbestuur op 3 juli 1837 alle verkeer verbood. Een rechtszaak werd ingespannen en de rechtbank oordeelde op 25 maart 1839 dat de brug volledig afgebroken en herbouwd moest worden op kosten van de concessionaris. Op 11 juni van hetzelfde jaar werd een ministerieel besluit genomen om dit werk toe te vertrouwen aan de hoofdingenieur Gerardot de Sermoise. De afbraak begon eind augustus. De afbraak van zo'n omvangrijk bouwwerk, gelegen over een snelstromende en diepe rivier, en die noodzakelijkerwijs voor de grote winterwateren moest worden voltooid, bracht aanzienlijke moeilijkheden met zich mee. Toch werd deze voltooid in de eerste dagen van november. De herbouw begon in het voorjaar van 1845, en de nieuwe brug werd ingehuldigd op 16 oktober van hetzelfde jaar, tijdens de tweede dag van de festiviteiten ter gelegenheid van de aansluiting van de Belgische en Rijnlandse spoorwegen.

De laatmiddeleeuwse rekenmunt

Theo Nissen †

Een psychologisch conflict?

Tijdens de hoge middeleeuwen, de elfde tot en met de dertiende eeuw, vond er een sterke economische en demografische groei in West-Europa plaats. Begonnen in de agrarische sector gaf dit een krachtige impuls aan de industriële ontwikkeling en de uitbreiding van de internationale handel. Tegelijkertijd kwamen steden tot ontplooiing en konden enkele voorname grafelijke geslachten in onze streken zich tot landsheren ontwikkelen, zoals het Vlaamse, Hollandse en Leuvense huis. Deze ontwikkelingen hadden tot gevolg dat de monetarisering verder in het sociaaleconomisch leven doordrong. Eerst nog in de Karolingische traditie van de penning – gerekend in veelvoud van pond en/of shelling.

Florence, goudgulden. 1313, goud, 21mm (particuliere collectie)

Later raakte de penning uit haar lokale isolement en ging internationaal circuleren. Eerst werd er nog betaald en gerekend in de penning, op dat moment het enige munttype. Deze verschilden in muntvoet en waarde weliswaar per regio maar was gemakkelijk te onderscheiden door de toevoeging van zijn afkomst zoals Keuls, Leuvens, Engels et cetera aan de naam. Grote bedragen werden betaald in hoeveelheden naar gewicht in ponden of marken of met baren (betalen in natura of diensten heeft echter nog lang stand gehouden).

Er was niet alleen sprake van expansie maar ook innovatie. Zo waren er de veranderingen op monetair terrein. In de tweede helft van de dertiende eeuw kwamen er - onder invloed van Italiaanse en Franse emissies - munten met een meervoudige waarde in omloop, zowel in goud als in zilver. Bekend zijn de Franse zilveren groten van twaalf penningen tournois en de Italiaanse gouden florijnen (Florence) en dukaten (Venetië). Weldra werden ze elders in ruime mate nagevolgd.

De gevolgen van deze nieuwe typen gouden en zilveren betaalmiddelen – met hun naar tijd,

Frankrijk, Lodewijk IX, gros tournois. Emissie 1266-1270, zilver, 26mm (particuliere collectie)

plaats en omstandigheden uiteenlopende waarden- waren complex. Een belangrijke kwestie in het economisch verkeer was de mate van onderlinge vervangbaarheid van het geld (fungibiliteit). Het was noodzakelijk om de onderlinge waardeverhoudingen in één maat te kunnen uitdrukken. Deze wordt normaal verschaft door de rekenmunt. Binnen een stabiel geborgd geldsysteem zoals nu, is de reële munt zowel betaalmiddel als waardemeter in een vaste een-op-een-verhouding. In de late middeleeuwen kon hieraan onmogelijk worden voldaan door de toenmalige politieke, sociale en economische orde. Als oplossing kwam de intrinsieke of economische prijs van een tastbare munt of ander betaalmiddel los te staan van de nominale rekenwaarde, de rekenmunt. Helemaal los kon niet, er bleef altijd een zekere relatie tussen beide aanwezig die in stand werden gehouden door een

collectief, traditioneel gevestigd waardebesef dat lang standhield. Zo is bij vele instellingen de nominale penning van oudsher tot ver in de vijftiende eeuw de basis geweest. Volgens Bloch was er destijds sprake van een ‘psychologisch conflict’.¹ Bij de huidige gewoonte om instinctief dagelijks rekeneenheid en betaalmiddel te vereenzelvigen en die gewoonte te kopiëren op oude rekenmunten, lijkt dit conflict mijn inziens aanwezig te zijn.

Aken, Albrecht I van Oostenrijk, denier. Periode 1298-1308. Zilver, 19mm (particuliere collectie)

Voor de middeleeuwer kon dit echter geen issue zijn. Hij had immers manieren gevonden om vaardig met de scheiding om te gaan, hij had dagelijks te maken met de omgang met allerlei munttypen met verschillende waarden. Voor ons ‘in het nu’ is die vaardigheid alleen nog bij valutarisicobeheer te vinden. Voor de meesten onder ons is dit ‘conflict’ alleen kenbaar tijdens de vakantie in een monetair-uitheemse streek. Om kort te gaan, middeleeuwse rekenmunten moeten gezien worden als verschillende waarde-expressies van dezelfde nominalen zowel schriftelijk als bij contante betalingen.

De consequentie van genoemde ‘loskoppeling’ is dat de rekenmunten niet de waarde hoeven te presenteren van de gelijknamige betaalmunten en dat de onderlinge verhoudingen konden variëren. Met behulp van de zogenaamde goudzilverratio (*AA-ratio*) zijn toch zinvolle conclusies te trekken uit de gevonden waarde- en prijsverhoudingen. De *AA-ratio* is te berekenen bij specifieke munten met de formule $(Ag\text{-muntkoers} * Ag\text{-muntmassa}) / (Au\text{-muntmassa})$. Of $(Ag\text{-prijs} / Au\text{-prijs}) * (Au\text{-massa} / Ag\text{-massa})$. Een lage ratio wist op een hoge zilverprijs ten opzichte van het goud, een hoge ratio het omgekeerde.

Gelukkig worden in vele rekeningen ook regelmatige vermeldingen van nieuw nominalen van een recente emissiedatum genoemd. Dit kan betrouwbare informatie over de waardestatus van het rekengeld in relatie tot het reële geld opleveren. Daarnaast komen in teksten soms overduidelijk specificaties van concrete betaalmiddelen met waardevermelding voor. Voorzichtigheid blijft hierbij geboden; onzeker blijft of de (geld)markt ook diezelfde koersen heeft gehanteerd.

Om aan de lezer een glimp van deze voorbijze wereld te geven zal ik hierna enige voorbeelden van monetaire fragmenten uit de middeleeuwse rekeningteksten aanreiken. Eerst nog een opmerking voor de goede orde: er zij functioneel drie soorten rekenmunten, namelijk: de transactiemunt bij het aangaan van verplichtingen, de rekeningmunt als eenheid gesommeerd te worden en de referentiemunt als onderliggende waardenotie.² Ze zijn onderling vervangbaar.

Voorbeelden van waarde-uitdrukkingen in rekeningen

De loskoppeling van rekenmunt en betaalmiddel betekent dat het mogelijk werd om contante betalingen naar standaard eenheden om te rekenen. De standaard als basis gaat altijd terug op de kleinste monetaire eenheid als referentie; dit kan de traditionele penning zijn maar bijvoorbeeld een later grootken. Hierna zijn in de voorkomende gevallen de aangetroffen afkortingen van het pondenstelsel hertaald naar £ voor pond/libra ß voor schelling/solidus en d voor penning/denarius. Enkele voorbeelden zijn geparafeerd om de lijst te bekorten. Verklaringen van in onbruik geraakte Middelnederlandse woorden in de transcripten staan tussen rechte haken. Meer monetaire frasen met een significante inhoud en uitleg vind u in mijn uitgave Bosch Gelts.³

1. 's-Hertogenbosch, de illustre Lieve-Vrouwe Broederschap

In de inleidende tekst van de rekening van het boekjaar 1475/6 is een treffende passage te vinden over de vele munten die in de stad circuleren en die moeten worden genormaliseerd: ‘... welke

rekeninge is gedaen in alrehande munten die allen gebracht ende gevalueert zijn in rijnsche guldens tot 20 stuvers 't stuck, te weten een pont auts gelts voir 31 stuvers $\frac{1}{2}$ placke bosch gelts... .. een pont Payment voir 7 stuvers⁴

2. De graven van Blois, heren van Schoonhoven en Gouda: Jan II van Blois (1)

Dat onbekend blijft welke betaalmiddelen bij vereffening feitelijk over tafel zijn gegaan, blijkt overduidelijk uit de hierna volgende formulering in de rekening van Jan van Blois met ‘... thiende in de heersscap van den Berghe die mijn heer mythen heer van Arkel ghemeen (*samen*) heeft vercoft bi ouden scilden vlaemsch of vrancrix of paylent hoerre waerde daer de daghe van betalinghen ...’⁵ De heren wisten op het moment van de verkoop nog niet waarmee zou worden betaald. Kennelijk waren geen gedetailleerde betalingscondities nodig.

3. Venlo, stadsrekening 1428⁶

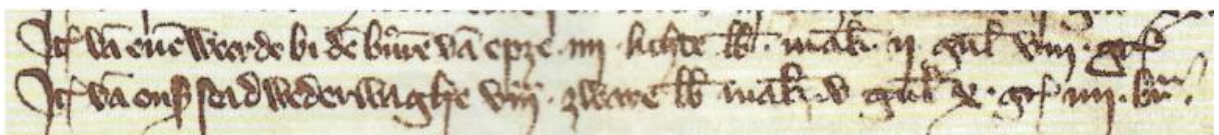
In de loop van de vijftiende eeuw nam de verscheidenheid aan rekenmunten in de rekeningen ruimschoots toe, vooral die in goud. Er was sprake van een grote variëteit in de gebruikte nominalen zowel in benaming als in waarde van het geld. Burgers waren niet altijd tevreden over de verkregen geldstukken: 'Item Sander Speden syn payment te wesselen (*om*) dat he ander geld hebben wolde dan gemeynlich gheinge ende geve is, costet 6 witpenningen.'

4. Jan van Blois (2), rekening 1370⁷

De groot had in de late middeleeuwen een dominante rol in het betalingsverkeer, zowel de licht als zware (*grote*) typen. Het is opmerkelijk dat dit type tot en met ruwweg het eerste kwart van de vijftiende eeuw, minder uitgesproken in de rekeningen voorkomt als rekenmunt/teleenheid. De penning van oudsher is lange tijd de basis voor de waardeberekeningen geweest. Dit ging vaak in contrasten: zwaar of goed geld en licht of slecht geld (*zie hierna*). Inkomsten werden in allerlei varianten genoteerd.

(fol. 2) ‘Coemt Wissen hofsteden by slechten payment, een plagghē (*plak*) gherekent voer 16d of ander payment diere waerde 18£ 14ß maect aen goede ghelde 14£ 6d’ (12d in een *plak*). In een andere inkomstenrubriek wordt gerekend (fol. 6): ‘Dits mijns heren goet van de heerscap van der Goude van verscenen renten van den jaer voer cr (*even*) by zwaren payment, een plagghē gherekent voor 12d en al payment daer na (*naar*). Inden ersten die sluse ter Goude van kerssavont een jaer heeft Pouwels Willemssoon om 359£ 10ß’ (= *goed geld*). Ook nog hogere koersen voor oude rechten (fol. 6): ‘Item op Armbout Matthijssoons huus heeft jaerlix op remigi (1 oktober) 8ß, daer af die plagghē ontfaen (*ontvangen*) voer 9d, maect by payment vorsc. 10ß 8d’ (= *goed geld*). Elders wordt slecht geld ook beursgeld genoemd (fol. 11): ‘Item die smaltiende te Leyden coft Jacob Merinc op die daghe vorsc. Om 36ß buersghelds daer af antfaen een plagghē voer 12d, maken by payment vorsc. 36ß’.

Een inkomsten rubriek kan ook in slecht geld worden genoteerd, met andere woorden: posten in goed geld worden naar slecht geld en vervolgens later in het totaal terug naar goed geld gerekend (*fol. 13*): 'Item was Andries Pieterssoen ghepant in 't jaer vorsc. Van een wilkoer (*uitspraak*) daer min heer af toe ghewijst (*bepaald*) is by den scepenen ter Goude 20£ goeds ghelds maken in payment 26£ 13ß 4d' (*slecht geld*).

Fragment van een rekening uit 1395, behorend bij voorbeeld 8 (NL-DvCO, ID 0698, inv. 010 0023)

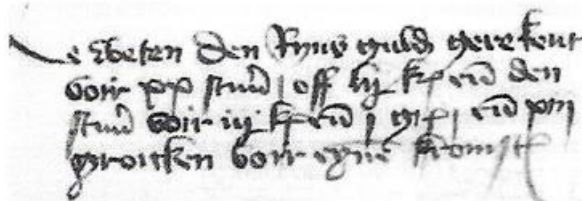
5. Maastricht, stadsrekening 1400⁸

Aan de uitgavenkant zijn er diverse posten die verband houden met het verkrijgen van vrijgeleiden voor de Maastrichtse lakenhandelaars naar de jaarmarkt in Frankfurt am Main. De wegen gingen door vijandig gebied en een tocht was doorgaans een collectieve onderneming. Uit de rekening, verzoek tot vrijgeleide (*fol. 11^v*): ‘Item des densdaighs na sent Anthonydaigh (*17 januari*), Arnold

Thorion gereden met brieven van der stat wegghen an die ortschebisscop van Collen ende van Trieren om geleyde den coupluiden onder burgeren (*beschermen*) te dieser neester Franckenforter missen (*jaarmarkten*), 9 daige des daigs 8 alde groten, maeckt 6£ ende 15ß.’

6. Arnhem, rekening 1414/1415⁹

De steden wilden de kwaliteit van het circulerende geld in de stad reguleren en lieten bij regelmaat door wisselaars en/of edelsmeden bepaalde munten essayeren: ‘Herman Goltsmit tot twee tyden gegeven gelrische blenken, ryensche placken ende nye botdreger mede te assayeren, 26ß d’. Idem uit de rekening van Deventer uit de rekening 1388 van Deventer¹⁰; ‘Item des donredaghes daerna bi Johannes die Hoyer ende Aernt Upper heeft tot meyster Johannes huys die munte do, sie die vlemessche placke heten, proven 5ß’.

Fragment van een rekening uit 1457/1458, behorend bij voorbeeld 7 (NL-DvCO, ID 0698, inv. 023b_0012)

7. Hertogdom Gelre, Land van Kessel¹¹

In de rekeningteksten uit het gewest Gelre worden van elkaar verschillende rekengroten op dezelfde wijze afgekort met gr en zijn niet van elkaar te onderscheiden. Er is slechts via omwegen en/of veel rekenwerk vast te stellen van welke rekenmunt sprake is. Een enkele keer staat ‘groitken’ voluit geschreven zoals in de rekening van de ‘amptman’ van het land van Kessel en Ter Horst over 1457/1458. Transcriptie: ‘Te weten den rijns gulden gerekent voir 20 stuvers off 51 ½ kromstert ende stuver voir 2 ½ kromstert 1 groitken, ende 13gropitken voir eyen kromstert.

8. Contracten

In de rekeningen komen zeer regelmatig nominalen voor met onderling een afwijkende waarde, vaak met een toegevoegde tegenstelling zoals:

- Licht schild of gulden naast het gewone (gouden) schild of gulden;
- Licht / zwaar payment; licht / zwaar pond en zwaar pond (penning) uit hoofde van oude (cijns) rechten;
- Andere vormen zoals oud/nieuw, wit/zwart. Slecht/goed met de rekenmunt. Ook andere toevoegingen zijn mogelijk: ‘heren- of bisschops-’ en dergelijke. Hieronder twee voorbeelden uit Deventer. (Zie de afbeelding bovenaan deze pagina) Jaar 1395, 0698 inv. 010_0023.

Verschillen zijn vaak het gevolg van oude en nieuwe rechten. Transcriptie: ‘Item van enere weerde bi den buren van Epze (*Epe?*) 4 lichte £ maken 22 gulden 8 groten. Item van onsen stad weder waghe 8 zware £ maken 56 gulden 10 groeten 4 brabantse’. (zie de afbeelding onderaan) Jaar 1460. Een zeldzame rekenwaarde (*let wel*) ‘zwarten stuver’ van 1 ½ kromstert¹² Transcriptie: ‘Item Henderick Huyging die dair to vuerde 36 kaer (*karren*) waters dair die calck mede beslaeghen, wairt elcke kaer ½ zwarten stuver, maken 1£8 kromstert 3airt (*oord*)’. In het laatste kwartier van de vijftiende eeuw schommelen regelmatig de waarden van eenzelfde transactiemunt. Er zijn hier diverse goede redenen voor aan te voeren maar ze vallen buiten het bestek van dit artikel.

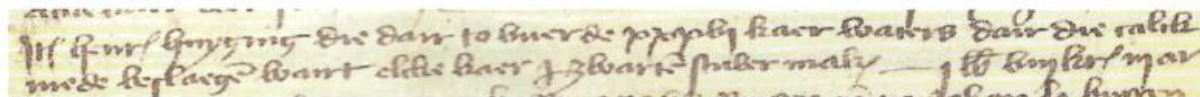
9. Jan van Blois (3), rekening 1363¹³

Holland volgde de Vlaamse munt maar de dagkoersen waren vaak ongelijk. De Vlaamse munt was de ene keer hoger, de andere keer lager gewaardeerd. Soms werd gewag gemaakt van een verbod in Vlaanderen op uitheems geld. In dergelijke gevallen werd naar Brussel of elders gereden om te wisselen: ‘... ende hi (*Jan II*) mit sinen brieven gheloofd (*beloofd*) hadde op St.-Jansdach te Brugghe te betalen, ende (*het*) duierde te Brugghe so Voer den camp van Cortrike so na verbeidende (*wachtende op*) Aloud Janssoen, die daer ghelt brochte, ende om onreescap (*incourantheid*) wille van het daer (*omdat*) alrehande payment verboden was te nemen sonder ’t Vlaamsche, 5 daghe. Ende des

saterdaeghes na Johannes reden si van Brugghe te Bruessel waert om aldaer Brabantsche mottoen ende alrehande ander gout te wisselen ...'. Of (*rekening 1374, blad 9*) '... maer hi most hebben Vlaemsch paymente dat doe (*toen*) quaet te krighen was sonder verlies...'. Verlies kan een disagio betekenen met bijbetaling. Ook kan sprake zijn van wisselcourtage of een te hoge boekwaarde. Het is niet correct zo'n passage meteen te stigmatiseren als haagmuiterij of vals geld of iets dergelijks.

10. Jan van Blois (4), specificatie van betalingen

Jan had regelmatig vraag naar goudstukken, onder andere nodig voor zijn buitenlandse reizen. Deels verkreeg hij die uit zijn inkomsten, deels moest hij ze bij geldhandelaren aankopen. Hij was dus zelf koper als verkoper op de geldmarkt en had te maken met dagelijkse bied- en laatkoersen, wisselcourtage en transferkosten. De rekening van 1390 (*inv. 115,f19*) bevat een specificatie van afdrachten van zijn ambachtslieden en rentmeesters.

Fragment van de rekening van 1460, behorend bij voorbeeld 8 (NL-DvCO, ID 0698, inv. 010_0023)

Alrehande ontfang van den ambachtslieden en in anderen manieren dat de rentmeesterscap van Schoenhoven ende van der Goude niet en roert. ... op den vijftendach van februarij op Tricus Bijlmans brief van quitanchen sulke maniere van goude ende paymente als hier na ghescreven staet.		
Eerst an Vlaemssche ende an Dordrechtse sulveren ghelde		40£ groten
een vlaemssche plagghen voor 8 enghels gherekent, maken 1 vlaemssche plagghen voor 7½ enghels also alse Tricus uutgaf; ende 1 cortcruus voor 6 enghels gherekent		37£ 10ß gr.
Item an cortcruusen		20£ gr.
Item 406 dordtse guldens 't stuc 2ß 11d gr	facit	59£ 4ß 2d gr.
Item 38 nobels ende 3 quartier van ghent 't stuc 8ß 7d gr	facit	16£ 12ß 7d gr.
Item 68 nobels van enghelant 't stuc 8ß 10d gr	facit	30£ 8d gr.
Item 203 pieters 't stuc 4ß 5d gr	facit	44£ 16ß 7d gr.
Item 21 oeysche gulden 't stuc 2ß gr	facit	57ß 9d gr.
Item 97 cronaerts van henegouwen 't stuc 4ß 3d gr	facit	20£ 12ß 3d gr.
Item 71 gelresche gulden 't stuc 2ß 10d gr	facit	10£ 14d gr.
Item 25 lyoen 't stuc 6ß gr	facit	7£ 10ß gr.
Item 11 enghel vlaemsch 't stuc 5ß 4d gr	facit	58ß 8d gr.
Item 8 ghentsche scilde 't stuc 4ß 9d gr	facit	38ß gr.
Item 6 vrancix mottoen 't stuc 5ß gr	facit	30ß gr.
Item 4 oude vrancix scilde 't stuc 4ß 10d gr	facit	19ß 4d gr.
Item 39 nuwe francken 't stuc 3ß 8d gr	facit	7£ 3ß gr.
Item 22 dordts escilde 't stuc 4ß 5d gr	facit	4£ 17ß 2d gr.
Comen dese particle te samen		268£ 11ß 4d gr.

Noten

1. Bloch, Marc (1954) *Esquisse d'une Histoire monetaire de l'Europe*, in: *Cahiers des annales* 9 (Parijs).
2. Nissen, Theo P.J. (20234) *Bosch Gelts* (Terheijden) 16-18.
3. *Ibidem*.
4. Brabants Historisch Informatiecentrum, Archief Lieve Vrouwe Broederschap, toegang 1232, inv. 120f.177r.
5. Nationaal Archief, Den haag (NA), Archief van de graven van Blois, toegang 3.19.10, inv. 108f 4, bewerker H. Verhoef.
6. Groot, Harry J.M. de (2018) *de stadsrekeningen van Venlo deel3* (Venlo) 43-15; Gemeente Archief, Venlo, toegang 33.
7. NA, toegang 3.19.10. inv. 97 div folio's.
8. Koreman J. (1968) *De stadsrekening van Maastricht over het jaar 1399* (Assen).
9. Jappe Alberts, W. (1971) *De stadsrekeningen van Arnhem III* (Groningen) 268-269.
10. NL-DvCO, Collectie Overijssel locatie Deventer, ID 0698, Camraars, inv. 008_0096.
11. Gelders Archief, Arnhem, hertogelijk archief, Land van Kessel, inv. 1592.
12. NL-DvCO, ID 0698, inv. 023b_0012.
13. NA, toegang 3.9.10, inv. 39: f 40.

Fleur de Coin

Numismatiek

Wierookstraat 35

B-9800 Deinze

info@fleurdecoin.eu

www.fleurdecoin.eu

INTERNETVEILINGEN
VAN COLLECTIEMUNTEN EN
PENNINGEN

09 233 31 38

HERITAGE AUCTIONS BELGIUM

EXPERTISES - TAXATIES – AANKOOP – ACHAT

ELKE MAANDAG EN DONDERDAG VAN 10 TOT 16 UUR

CHAQUE LUNDI ET JEUDI DE 10h à 16h

Andere dagen op afspraak – Autres jours sur rendez-vous

Onze volgende veiling 19-24 mei 2025

Incl. verzamelingen Luik - Namen - Doornik - Artois - Fagnolle etc.

Notre prochaine vente 19-24 mai 2025

Incl. collections Liège - Namur - Tournai - Artois - Fagnolle etc.

LEUVENSESTEENWEG 509 | B- 1930 ZAVENTEM | tel. +32-2-2040140 | INFO@HA-EUROPE.BE

ALLIANCE EUROPEENNE NUMISMATIQUE
Les Numismates de Bruxelles

**39e BOURSE NUMISMATIQUE
39te MUNTENRUILBEURS**
monnaies - médailles - jetons - billets - décorations
munten - penningen - bankbiljetten - eretekens
**LUNDI 9 JUIN 2025
MAANDAG 9 JUNI 2025**
De 9 à 15 heures - VAN 9 tot 15 uur
**EXPOSITION NUMISMATIQUE
NUMISMATISCHE TENTOONSTELLING**
Entrée/Ingang AEN/EGMP : 2€ - autres/anderen : 5€
ATHENEE ROYAL DE WOLUWE-SAINT-LAMBERT
AVENUE J. BREL - 1200 WOLUWE-SAINT-LAMBERT
METRO 1 STATION RODEBEEK - BUS STIB 29
RENS./INLICHT. : 0475/51 46 02 REGIS RENARD
foxint@gmail.com
Réunion chaque 1er mardi du mois à partir de 18h00
Salle Bowlmaster - Rue Van Zande, 45 - 1080 Bruxelles

32-ste INTERNATIONALE RUILDAG

ZONDAG 22 JUNI 2025

van 09h tot 16h

Locatie: Sociaal centrum Immerzeel

Rerum Novarumstraat 4, 9300 Aalst

Tafelreservatie : door storting van 8 euro / meter op rekening
BE 49 4394 1456 6171 (BIC= KREDBEBB) van Numismatica Alost

Inlichtingen: Johnny Bosman - Roklijf 28 - 9300 Aalst
0475-450821 - bosman9300@gmail.com

2DE ANTIEKE MUNTENBEURS EKE

ZATERDAG 5 JULI 2025

09.00-14.00 uur

Locatie:

Café OUD ECKE, Steenweg 80, 9810 Eke
26 meter tafels met enkel antieke munten en archeologie.

Interessant aanbod gegarandeerd!

Vrije inkom

Georganiseerd door **VAE VICTIS**

Contact: danny.vdw@telenet.be

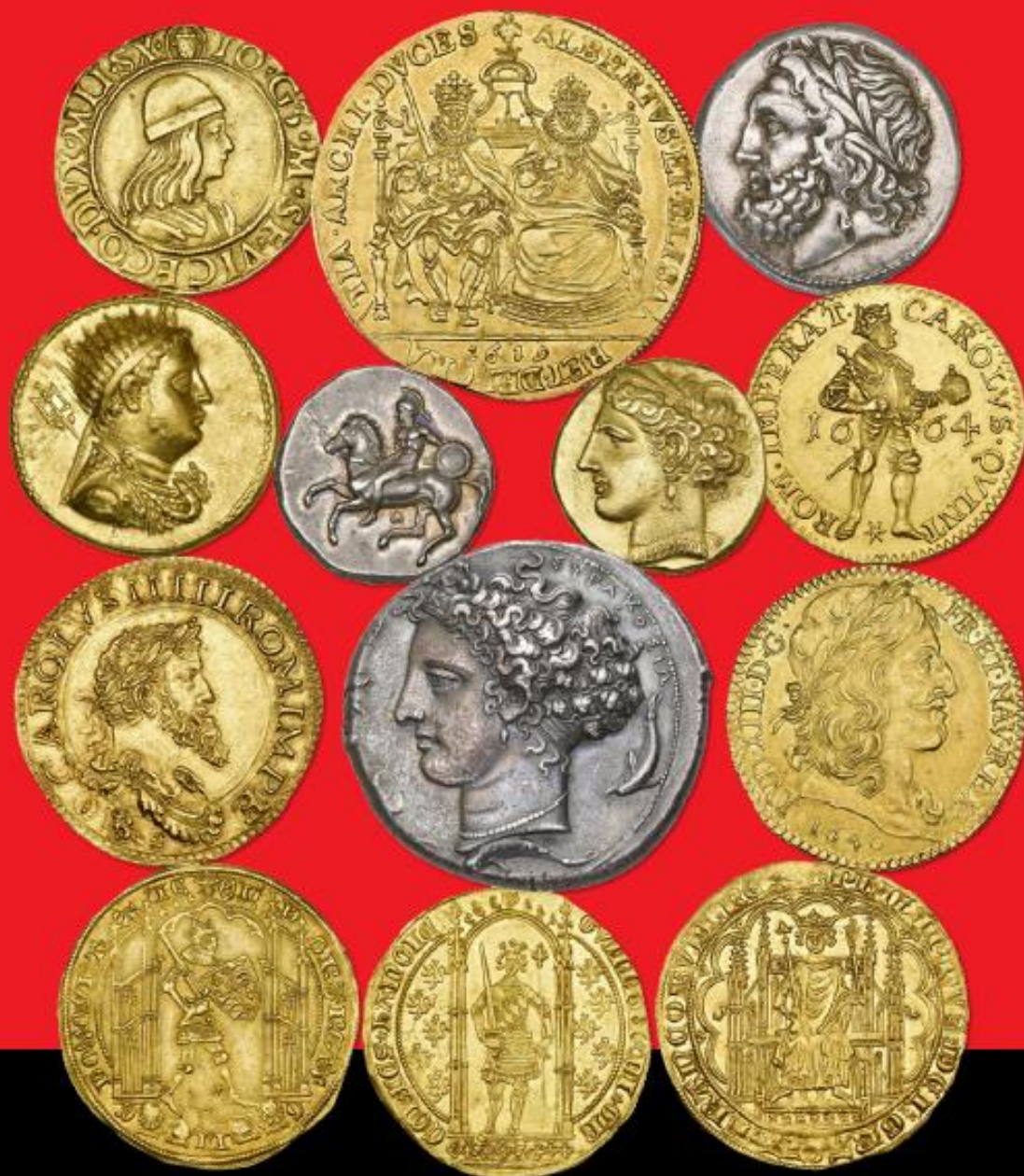
Met "antieke munten" worden hier munten van de antieke culturen bedoeld: Grieken, Romeinen en tijdgenoten. Een munt met een voor ons leesbaar jaartal (Arabisch schrift) kan dus geen antieke munt zijn. Pas in de 11de eeuw verschenen in Europa munten met jaartal erop.

MEI 2025			
Za. 3	EGMP Dendermonde	Ontmoetingscentrum 't Klokske Keur, Pijnderslaan 88, 9200 Dendermonde	12 - 16.30h.
	Europese Verzamelaars Beurs	Brasserie de la galerie Carrefour, Boulevard du Souverain 240, 1160 Auderghem	8.30 - 12h.
	Gent-West Muntcentrale vzw	Centrum Reinaert, Reinaertstraat 28, 9000 Gent	12.30 - 15.30h.
	MIF Paper Money Fair Maastricht (tot en met 4 mei) Exhibition & Congress Center MECC Maastricht Forum 100, 6229 GV Maastricht ; mail: info@mif-events.com		Za: 10 - 18h. Zo: 10 - 17h.
Zo. 4	EGMP ZW-Vlaanderen	Parochiaal Centrum 'Kartouchke', Ingelmunsterstraat 8, 8870 Izegem	8.30 - 12h.
	Numismatica Edelweissje	Zaal 'Sint-Katarina', N. Cleynaertsiaan 1, 3500 Hasselt	8 - 12h.
	Wase Ruilclub	Puyenbeke Stadion, Watermolenstraat 104, 9111 Sint-Niklaas	9 - 12h.
	C.N. de Soignies	Cercle Saint-Vincent, Rue Chanoine Scarmure 15, 7060 Soignies	8 - 11.30h
Di. 6	C.N. Bruxelles	Bowlmaster , Rue August Van Zande 45, 1080 Bruxelles	vanaf 18h.
	Veiling 60 - Munthandel Karel de Geus VOF (tot en met 7 mei) Frans Bekersstraat 1a, 5504 JA Veldhoven (NL) Inlichtingen: (0031) 40 212 34 55 - www.kareldegeus.nl		
Vr. 9	C.N. Verviers	Ecole Sacrés-Coeurs, Rue de la Moinerie 33, 4800 Petit-Rechain	18.30-21.30h.
Za. 10	EGMP Antwerpen	De Cluyse, Kerkhofblommenstraat 1, 2170 Merksem	12.30 - 16.30h.
	C.N. Nivelles	Collège Sainte Gertrude, Faubourg de Mons 1, 1400 Nijvel	14 - 17h.
	Europese Verzamelaars Beurs	Brasserie de la galerie Carrefour, Boulevard du Souverain 240, 1160 Auderghem	8.30 - 12h.
	Gent-West Muntcentrale vzw	Centrum Reinaert, Reinaertstraat 28, 9000 Gent	12.30 - 15.30h.
Zo. 11	EGMP Herentals	Zaal St.-Antonius, Kapucijnenstraat 7, 2200 Herentals	8.30 - 12h.
	Vereniging Sint-Truidense Verzamelaars	Volkshuis Curieus, Breendonkstraat 48 te 3800 Sint-Truiden	7.30 - 12h.
	C.N. Val de Salm - Vielsalm	Salle Quartier de la Gare (à droite de la gare de Vielsalm), Rue de la Station, 6690 Vielsalm	9 - 12h.
Ma. 12	EGMP Brugge	Huize Wellecome, Koude-Keukenstraat 8, 8200 Sint-Andries	vanaf 19h.
Di. 13	De vriendenclub (Numismatische Kring Zeeland)	Wijkcentrum Palet (ruimte "mediatheek"), Johan van Reigersbergstraat 2, 3537 EE Middelburg	18.30 - 21.30h.
Wo. 14	Numismatische Kring Brabant	Cafézaal 'Bar Le Duc', Korenbrugstraat 5-7, 5211 EG 's-Hertogenbosch (NL)	19.45 - 21.45h.
Za. 17	Europese Verzamelaars Beurs	Brasserie de la galerie Carrefour, Boulevard du Souverain 240, 1160 Auderghem	8.30 - 12h.

	Gent-West Muntcentrale vzw	Centrum Reinaert, Reinaertstraat 28, 9000 Gent	12.30 - 15.30h.
	Algemene vergadering EGMP 2025 georganiseerd door Brugge en het Vrije Gelegenheidsadres: Hof van Watervliet, Oude Brugge 27, 8000 Brugge		
	EGMP ZW-Vlaanderen	Cultureel Centrum 'Het Spoor', Eilandstraat 6, 8530 Harelbeke	13 - 16h.
	Go Collections	Salle Alpha, rue d'Himeji 156 (anciennement rue Wauters), 6000 Charleroi	8 - 12h.
Zo. 18	C.N. Liège - 56ste Internationale ruilbeurs Centre 104 (Collège St-Servais), 104 Rue Saint-Gilles, 4000 Liège		8.30 - 14 h.
	Internationale Muntenbeurs - Verzamelaars Vereniging Tilburg vzw Hotel 'De Druiventros', Bosscheweg 11, 5056 PP Berkel-Enschot (NL) Inl. Tel: 0031 6 51800052 - mail: muntenbeurs@gmail.com		9 - 15h.
	HERITAGE AUCTIONS BELGIUM (tot en met 24 mei) Coins, Currency and Medals - https://linktr.ee/heritageauctionsbelgium		
Ma. 19	KÜNKER - Coins and Medals from Ancient, Medieval and Modern Times eLive Auction 87 - www.kuenker.de		
Di. 20	Numismatische Kring Limburg	Lokaal 'Le Theatre Hotel', Vrijthof 50, 6211 LC Maastricht (NL) (met lezing)	vanaf 19.30h.
	Europese Verzamelaars Beurs	Brasserie de la galerie Carrefour, Boulevard du Souverain 240, 1160 Auderghem	8.30 - 12h.
Za. 24	Gent-West Muntcentrale vzw	Centrum Reinaert, Reinaertstraat 28, 9000 Gent	12.30 - 15.30h.
	Ruilclub Achter Olmen	Technisch Instituut Sint-Jansberg, Weertersteenweg 135, 3680 Maaseik	13 - 16h.
	EGMP Aalst	Kring Sint-Jan Immerzeel, Rerum Novarumstraat 4 te 9300 Aalst.	9 - 12h.
Zo. 25	EGMP Tienen	Zaal Café 't Hoekske, Oude Leuvensestraat 93, 3300 Tienen	9 - 12h.
	C.N. La Louvière	Salle de la maison du Peuple de Bracquegnies, Rue Joseph Wauters 63, 7110 Strépy-Bracquegnies	8.30 - 11.30h.
Wo. 28	Numismatische Kring Utrecht	MPO (Heritage Auctions), Energieweg 7, 3401 MD IJsselstein (NL)	19.30h.
Do. 29	45e Internationale Numismatische dag – Numismatische kring Dendermonde KA, GO Scholengroep(refter) 18 Geldroplaan, 9200 Dendermonde Inlichtingen: Dirk Van Der Sijp - 0486486349		8 - 14h.
	Europese Verzamelaars Beurs	Brasserie de la galerie Carrefour, Boulevard du Souverain 240, 1160 Auderghem	8.30 - 12h.
Za. 31	Gent-West Muntcentrale vzw	Centrum Reinaert, Reinaertstraat 28, 9000 Gent	12.30 - 15.30h.
	Ibrahims collectibles – mei en 1 juni online veiling www.ic-auction.com		vanaf 13h.

Jean ELSSEN & ses Fils n.v.

VEILING 162 · 13 & 14 JUNI 2025

WIJ AANVAARDEN UW VERZAMELMUNTEN, PENNINGEN EN
ERETEKENS VOOR ONZE VOLGENDE OPENBARE VEILINGEN

TERVURENLAAN 65
B-1040 BRUSSEL

TEL: +32-2-734.63.56
FAX: +32-2-735.77.78

info@elsen.eu
www.elsen.eu